RAADSVOORSTEL (via commissie)
BIJ ZAAKNUMMER: 2023025546

AGENDANUMMER: 04

Commissie Ruimte op 9 mei 2023

Onderwerp:	Bijlage(n):	Vergadering van:	Agenda-nummer:	p.h.:
Ontwerpbegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 ODZOB	-6-	23 mei 2023	23.05.xx	JB

de raad
van de gemeente
Asten

Samenvatting
De ontwerpbegroting 2024 en de meerjarenvisie 2025-2027 van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) ligt voor.

Conform artikel 35 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen (verder te noemen GR) wordt de raad in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 8 juni 2023 een zienswijze in te dienen. In de aanbiedingsbrief van de ODZOB staat dat zienswijzen voor 15 juni 2023 ingediend kunnen worden.

Geadviseerd wordt om gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, omdat getwijfeld wordt aan de onderbouwing van de verhoging van het uurtarief in de begroting. Mogelijk kan de tariefsverhoging beperkt worden.
De financiële gevolgen zijn in de paragraaf 'wat mag het kosten' inzichtelijk gemaakt.

Beslispunten
1. De ontwerpbegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voor kennisgeving aan te nemen;
2. In te stemmen met bijgevoegde conceptbrief als zijnde de zienswijze van de gemeenteraad van Asten op de ontwerpbegroting ODZOB 2024 en meerjarenraming 205-2027.

Inleiding
Voor de uitvoering van met name milieutaken is in 2013 de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) opgericht. De gemeente Asten is, samen met 21 andere gemeenten en de Provincie, oprichter en opdrachtgever voor de ODZOB. Doel van deze gemeenschappelijke regeling is het gezamenlijk beschermen en verbeteren van de fysieke leefomgeving.

Wettelijk is bepaald welke taken door de ODZOB uitgevoerd moeten worden (basistaken). Daarnaast is er een programma regionale samenwerking waaraan alle gemeenten en provincie deelnemen. Een deelnemende partij kan ervoor kiezen om meer taken bij de ODZOB te beleggen.

Het werk dat de ODZOB voor de gemeente Asten uitvoert bestaat uit drie onderdelen:

- Wettelijke basistaken. De uitvoering van de basistaken is wettelijk vastgesteld en de uitvoering daarvan ligt verplicht bij de ODZOB. In beginsel zijn dit de complexe(re) provinciale en gemeentelijke milieutaken ((basistakenpakket). De werkzaamheden in het basistakenpakket zijn vergunningverlening, beoordelen van meldingen en toezicht en handhaving. Ook asbesttaken (beoordelen sloopmeldingen en toezicht op asbestsaneringen) valt hier onder.
- Verzoektaken. Hierbij gaat het om taken die niet binnen het basistakenpakket vallen. In Asten gaat het hierbij onder andere om het behandelen van bouwaanvragen, constructieberekeningen, beoordelen van sloopmeldingen en toezicht en handhaving bij bedrijven die niet onder de basistaak vallen. Daarnaast verzorgt de ODZOB de uitvoering van toezicht en handhaving energielabel C bij kantoren. Ook adviseert de ODZOB desgevraagd over bestemmingsplannen.
- Bijdrage aan het programma regionale samenwerking. Zoals Samen Sterk in Brabant (SSiB) Omgevingsveiligheid, Programma Omgevingswet en overige collectieve taken

Ontwerpbegroting met meerjarenraming 2025-2027 en zienswijze
Het proces tot vaststelling van de begroting gaat via een vaste cyclus.
Eind van het kalenderjaar wordt aan uw raad de kaderbrief/Kadernota ter kennisname aangeboden. Medio maart ontvangen we de ontwerpbegroting. Hiertegen kunt u zienswijzen indienen. Het Algemeen Bestuur van de ODZOB stelt de definitieve begroting vast. De jaarstukken van de ODZOB van het voorgaande kalenderjaar worden ter kennisname aan u aangeboden. Op het einde van het kalenderjaar stelt het college het werkprogramma ODZOB voor het jaar erop vast.
Zie bijlage 1 voor een volledig overzicht.

Nu ligt de ontwerpbegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 voor aan uw gemeenteraad. U wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen.

Wat willen we bereiken
De beleidsbegroting is beperkt van omvang omdat in het eerste kwartaal van 2023 de Meerjarenvisie 2025-2027 aan het algemeen bestuur van de ODZOB ter vaststelling wordt aangeboden. Deze meerjarenvisie gaat in op uiteenlopende relevante ontwikkelingen. Afhankelijk van de beleidsmatige impact en de daaruit voortvloeiende financiële effecten betreft dit een bijstelling op de begroting 2024 of een opname in de kadernota 2025.

In de ontwerpbegroting 2024 wordt inzicht gegeven in de in 2024 te verwachten ontwikkelingen
De ontwerpbegroting 2024 is gebaseerd op de vastgestelde werkprogramma's voor 2023 en het collectief programma 2023. Vervolgens is in beeld gebracht welke ontwikkelen in 2024 worden verwacht. Het uitgangspunt van het werkprogramma 2023 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Verder wordt rekening gehouden met het feit, dat per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking treedt.
De onderstaande ontwikkelingen zijn meegenomen in de ontwerpbegroting 2024:

Omgevingswet (basis- en verzoektaak)
De invoering van de wet vindt plaats op 1 januari 2024. De ODZOB is bezig met de voorbereidingen van belangrijke aanpassingen in werkwijzen, cultuur, instrumentarium en ICT-systemen. Ook worden de medewerkers opgeleid en voorbereid op aanstaande veranderingen. Vanaf 2024 wordt gewerkt volgens de Omgevingswet en komt de nadruk te liggen op nazorg.
Het werken met de Omgevingswet vergt een andere manier van werken. Dit kan een verhoging van de urenbesteding als gevolg hebben. De eventuele financiële gevolgen hiervan zullen worden meegenomen in de budgetcyclus 2024

Bevoegdheidsverschuiving bodemtaken van provincie naar gemeenten (basistaak)
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 maken de taken die voortvloeien uit de Wet bodembescherming (Wbb) onderdeel uit van de gemeentelijke werkprogramma's in 2024. Voor Asten wordt een toename van de werkzaamheden verwacht in 2024 en de hieraan verbonden kosten worden geraamd op € 10.000,--.

Meldingen gesloten bodemenergiesystemen (basistaak in 2024)
Als gevolg van de energietransitie worden meer meldingen van gesloten bodemenergiesystemen verwacht. De ODZOB voert deze taak nu ook al uit voor de gemeente Asten. Deze werkzaamheden zijn opgenomen in het werkprogramma 2023 en hiermee ook in de ontwerpbegroting 2024.

Sloopmeldingen/asbestsaneringen (asbest = basistaak)
Niet iedere deelnemer belegt de beoordeling van en het toezicht op sloopmeldingen met asbest bij de ODZOB. Vanaf 2024 belegt iedere deelnemer deze taak bij de omgevingsdienst. De ODZOB voert voor de gemeente Asten deze taak al jaren uit.

Wet kwaliteitsborging bouwen (verzoektaak)
Vanaf 2024 is de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) van toepassing op (gemeentelijke) bouwtaken. Dit heeft als gevolg dat een private kwaliteitsborger een gedeelte van de bouwtaak overneemt van de overheid.
Voor de gemeente Asten wordt een daling van het opdrachtvolume verwacht van circa € 38.000,-- omdat we de bouwtaak als verzoektaak bij de ODZOB ingebracht hebben.

De volgende onderdelen worden opgepakt in het programma Regionale samenwerking (voorheen collectieve taken)
Het programma regionale samenwerking bestaat uit onderdelen waaraan gemeentegrensoverstijgende ontwikkelingen, bundeling van expertise en schaalvoordelen ten grondslag liggen:

Samen Sterk in Brabant (SSiB)
SSiB verzorgt het toezicht en handhaving in het buitengebied. De natuurinspecteurs zijn 24 uur per dag, 7 dagen per week beschikbaar en zien er op toe dat gebruikers het milieu niet te zwaar belasten en treden op bij overtredingen. Daarbij gaat het vooral om afvaldumpingen, stroperij en wildcrossen.
De (provinciebrede) regie en uitvoering van Samen Sterk in Brabant is belegd bij de collega's van de ODBN. De financiële bijdrage vanuit onze regio loopt via de (begroting van de) ODZOB.
De bekostiging van SSiB loopt tot en met 2024. In de loop van 2023 wordt aan elk algemeen bestuur van de Brabantse omgevingsdiensten de toekomstvisie op toezicht en handhaving in het Noord-Brabantse buitengebied voorgelegd; een vergezicht dat reikt tot aan 2030. Op basis hiervan volgt besluitvorming in elk bestuur over de toekomstige bekostiging van SSiB. Om niet vooruit te lopen op deze bestuurlijke afwegingen, maakt SSiB vooralsnog geen onderdeel uit van de meerjarenraming 2025-2027.

Omgevingsveiligheid
Omgevingsveiligheid gaat over de vraag hoe we de beperkte ruimte in Nederland veilig kunnen benutten en deze risico's zoveel mogelijk kunnen beperken. Het draait hierbij om de afweging van risico's.

Programma Omgevingswet
Dit betreft de nazorg inwerkingtreding Omgevingswet. Door het verschuiven van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn middelen nodig voor het vervolg op de voorbereiding. Dit programma eindigt in 2024.

Overige collectieve taken
Dit zijn de taken die vallen binnen het collectief programma zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de ODZOB.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op de kostenontwikkeling
Onderstaande ontwikkelingen werken door in alle werkzaamheden door de ODZOB.

ODZOB wil een fitte organisatie zijn
Om doelen te bereiken in een dynamische omgeving, zo stelt de ODZOB, moet gewerkt worden aan een blijvend aanpassingsvermogen. Mede door het hoge ziekteverzuim in 2022 is de fitheid van de ODZOB verder onder druk komen te staan. Vandaar dat in 2023 en 2024 vooral de aandacht gericht is op het weer fit krijgen van de organisatie. Omdat dit volgens de ODZOB niet vanzelf gaat wordt voor 2023 en 2024 een (tijdelijke) tariefsverhoging voorzien. In de jaren daarna moet er voortdurende aandacht zijn om een fitte organisatie te blijven.

Aanpassen gemiddeld uurtarief en tijdelijke opslag
In de ontwerpbegroting 2024 wordt uitgegaan van een gemiddeld uurtarief van € 120,52.

Het uurtarief is als volgt opgebouwd:

Ontwikkeling	*Structureel*	*Tijdelijke opslag 'fitte organisatie'*	*Totaal 2024*
Gemiddeld uurtarief herziene begroting 2023	€112,16	€ 3,00	
Loonontwikkeling uit de MEV 2023 (2,2 %)	€ 2,45		
Prijsontwikkeling uit de MEV (2,0 %)	€ 2,17		
Nieuwe Cao: extra feestdag vanaf 2024	€ 0,74		
Totaal	€ 117,52	€ 3,00	€ 120,52

Net als in de ontwerp herziene begroting 2023, staat in de ontwerpbegroting 2024 dat op dit moment niet kan worden uitgesloten dat de noodzakelijke blijvende aandacht voor een fitte organisatie permanente maatregelen vergt. De tijdelijkheid van de opslag is niet zichtbaar in de meerjarenraming. De meerjarenraming is opgesteld in tarieven 2024 (dus inclusief tijdelijke opslag).
Onduidelijk is of de tijdelijke opslag van € 3,00 daadwerkelijk tijdelijk is. Ambtelijk is ingeschat dat het in de lijn van de verwachtingen ligt, dat de tijdelijke opslag van € 0,95 inderdaad tijdelijk is. Er zijn echter vraagtekens of de opslag van € 2,05 tijdelijk is. Door het hoger ziekteverzuim (6%) daalt de declarabiliteitsnorm. Gezien het ziekteverzuimpercentage van de ODZOB, in 2022 ruim 8% en in de eerste maanden van 2023 ruim 7%, wordt betwijfeld of hier wel sprake is van een tijdelijke opslag.

Verhogen declarabiliteitsnorm
Vanaf 2024 is 5 mei een jaarlijks feestdag. Hierdoor daalt de declarabiliteit naar 1.306 uur per fte (verlaging van 7 uur per fte). Dit werkt door in het uurtarief.

Weerstandsvermogen – versterken reservepositie
Het totaal van baten en lasten in de ontwerpbegroting 2024 ligt hoger dan in 2023. Dit kan tot gevolg hebben dat het minimumniveau verhoogd moet worden tot 1,5 miljoen in plaats van het huidige € 1,2 miljoen.

Wat gaan we daarvoor doen
Het college heeft geadviseerd om een formele zienswijze op te stellen die in de overwegingen bij de vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur moeten worden meegenomen.

Mogelijke alternatieven
Geen zienswijze indienen en alleen kennisnemen van de ontwerpbegroting 2024 en meerjarenvisie 2025 – 2027. De consequentie hiervan is dat u de kans op een goede discussie en tariefsverlaging laat lopen.

Het is niet verplicht om verzoektaken bij de ODZOB te beleggen.
De verzoektaken zijn bij de ODZOB weggezet omdat de gemeente de hiervoor benodigde capaciteit en expertise niet in huis heeft. Dit zijn wel werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden. Deze werkzaamheden zijn niet meegenomen in het huidige formatieplan van de gemeente.

Toekomstagenda Asten 2030 / Vitale democratie
- Overeenkomstig Asten Vitale democratie gaat dit voorstel over het kaderen, beheersen van de verbonden partij ODZOB.
- Overeenkomstig de Toekomstagenda Asten 2030 geeft de ODZOB uitvoering aan de opgave van een Klimaatbestendig en energieneutraal Asten.
- Overeenkomstig de Toekomstagenda Asten 2030 geeft de ODZOB uitvoering aan de opgave van de Transformatie van het buitengebied.
- Overeenkomstig de Toekomstagenda Asten 2030 geeft de ODZOB uitvoering aan de implementatie van de Omgevingswet.

Risico's
Het risico van het niet indienen van een zienswijze is dat er geen kritisch signaal over de tariefsverhoging wordt afgegeven. We laten daarmee de kans op een goede discussie of verlaging van het tarief lopen.
Daarnaast kleven er nog risico's aan de ontwerpbegroting 2024 zelf:

5.1 De ontwerpbegroting is gebaseerd op een raming van de kosten
Omdat het werken met de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor iedereen nieuw is, is de impact hiervan op werkzaamheden of benodigde ondersteuning niet exact te ramen. Het zal naar verwachting nog meerdere jaren duren voordat de nieuwe situatie gestabiliseerd is.

5.2 Fitte organisatie
Op dit moment kan niet worden uitgesloten dat de noodzakelijke blijvende aandacht voor een fitte organisatie voor de ODZOB permanente maatregelen vergt. Dit wordt de komende jaren duidelijk en zal zo nodig een passende plaats krijgen in de volgend jaar op te stellen ontwerpbegroting 2025.

5.3 Personele bezetting
De huidige situatie op de arbeidsmarkt leidt er toe dat het lastig is om nieuw personeel aan de ODZOB te binden, ook het binnenboord houden van de huidige medewerkers is lastig. Samen met het ziekteverzuim, leidt dat er toe dat er vaker een beroep moet worden gedaan op externe inhuur.

Het is niet verplicht verzoektaken bij de ODZOB te beleggen. De verzoektaken zijn bij de ODZOB weggezet omdat de gemeente de hiervoor benodigde capaciteit en expertise niet in huis heeft. Dit zijn wel werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden. Deze werkzaamheden zijn niet meegenomen in het huidige formatieplan van de gemeente en in het voldoen aan de kwaliteitscriteria.

5.4 Weerstandsvermogen
De verhoging van het weerstandsvermogen is niet meegenomen in deze ontwerpbegroting. Deze verhoging kan worden gerealiseerd door mogelijk een positief jaarrekeningresultaat in 2023 en/of 2024.

Communicatie
Het Dagelijks Bestuur van de ODZOB wordt geïnformeerd over uw besluit.

Wat mag het kosten
De bijdrage van de gemeente Asten aan de ODZOB bestaat uit drie verschillende onderdelen, de wettelijke basistaken, de verzoektaken en de bijdrage aan het programma regionale samenwerking (voorheen collectieve taken).

Hieronder is inzicht gegeven in de opbouw van het voor Asten opgenomen bedrag in de ontwerpbegroting 2024.

Bijdrage aan ODZOB	Ontwerp herziene begroting ODZOB 2023	Ontwerpbegroting ODZOB 2024	Verschil + = toename kosten
Basistaken	€ 581.095*[1]	€ 546.0018*[2]	- € 35.094
Verzoektaken	€ 229.688	€ 294.979*[3]	+ € 65.291
Regionale samenwerking	€ 69.736	€ 72.986	+ € 3.250
Totaal	**€ 880.519**	**€ 913.966**	**+ € 33.447**

*[1] sloopmeldingen (met en zonder asbest) zijn volledig als basistaak meegenomen
*[2] waaronder een toename van € 10.000,= als gevolg van de bevoegdheidsverschuiving van de bodemtaken en sloopmeldingen deels als verzoektaak.
*[3] waaronder een afname van circa € 38.000,= als gevolg van de Wet kwaliteitsborging bouwen en sloopmeldingen deels als verzoektaak.

Op basis van de ontwerpbegroting ODZOB 2024 stijgt de bijdrage aan de ODZOB. Deze stijging wordt verwerkt in de begroting Asten 2024.
In het Programma Regionale samenwerking is een bedrag van € 15.583,-- opgenomen voor het Programma Omgevingswet. Dit bedrag wordt gedekt uit het krediet Omgevingswet.

<u>Budgettair effect voor de gemeente Asten:</u>
In de Turap Voorjaar 2023 wordt het budget voor de ODZOB bijgesteld als gevolg van de herziene begroting 2023.
Wanneer je het bijgestelde budget van de gemeente Asten vergelijkt met de begroting 2024 van de ODZOB, stijgen de kosten structureel met € 33.878,=(indexatie jaar 2024) en incidenteel € 20.500,= (tijdelijke verhoging tarief). De budgettaire consequenties worden meegenomen in de voorjaarsnota 2024.

Bijlage(n)/ter inzage (incl. Document-nr)
2023025550 Raadsbesluit
2023024138 Aanbieding ontwerpbegroting 2024
2023024139 Ontwerpbegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027
2022105288 Kaderbrief 2024
2023027537 Brief zienswijze gemeenteraad
2023027995 Bijlage 1 bij raadsvoorstel

E.Peeters-Claassen@asten.nl

RAADSBESLUIT

Onderwerp:	Dagtekening:	Agendanummer:
Ontwerpbegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 ODZOB	23 mei 2023	23.05.xx

De raad van de gemeente Asten;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 11 april 2023 met zaaknummer 2023025546;

gehoord het advies van de commissie Ruimte van 9 mei 2023;

besluit:

1. de ontwerpbegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voor kennisgeving aan te nemen;
2. in te stemmen met bijgevoegde conceptbrief als zijnde de zienswijze van de gemeenteraad van Asten op de ontwerpbegroting ODZOB 2024 en meerjarenraming 205-2027.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Asten van 23 mei 2023.

De raad voornoemd,

griffier,
mr. M.B.W. van Erp-Sonnemans

voorzitter,
A.A.H.C.M. van Extel-van Katwijk